SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1978

av Aida Birinxhiku (S)

Ungas väg in på arbetsmarknaden i takt med AI-utvecklingen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden i takt med AI-utvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Artificiell intelligens (AI) förändrar arbetsmarknaden i snabb takt. Utvecklingen skapar möjligheter till ökad produktivitet och innovation, men innebär även stora utmaningar. Det gäller inte minst unga som ska etablera sig på arbetsmarknaden, eftersom arbetsuppgifter som tidigare utgjort en väg in i arbetslivet riskerar att automatiseras.

De mönster som tidigare uppmärksammats i internationell forskning, enligt vilken AI har bidragit till att göra det svårare för unga att få sitt första jobb, syns nu även på den svenska arbetsmarknaden. När arbetsuppgifter som tidigare utfördes av nyanställda i stället automatiseras riskerar unga att gå miste om möjligheten att skaffa sig den erfarenhet som arbetsgivare efterfrågar. Detta är en oroande utveckling som kan försvåra ungas etablering på arbetsmarknaden, vilket får allvarliga konsekvenser för både den enskilde och för samhället i stort.

Mot bakgrund av denna utveckling behövs fler vägar in på arbetsmarknaden. Ett konkret förslag som vi socialdemokrater har drivit är ett nationellt traineeprogram för nyexaminerade akademiker. Staten bör gå före genom att erbjuda traineeplatser vid statliga myndigheter, så att unga får möjlighet att omsätta sina kunskaper i praktiken och skaffa sig arbetslivserfarenhet. Även utbildningarnas koppling till arbetslivet behöver stärkas, bland annat genom fler möjligheter till praktik.

Samtidigt är kunskapen om hur AI faktiskt påverkar den svenska arbetsmarknaden fortfarande begränsad. Regeringen har gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att analysera hur AI påverkar efterfrågan på högskoleutbildad arbetskraft, vilket är ett steg i rätt riktning. För att möta ovanstående utmaningar behövs dock en särskild analys av hur utvecklingen påverkar just ungas etablering på arbetsmarknaden och deras möjligheter att få sitt första kvalificerade jobb. Ett bättre kunskapsunderlag är centralt för att kunna presentera lämpliga arbetsmarknads- och utbildningspolitiska insatser i tid.

AI-utvecklingen ska bidra till fler möjligheter, inte göra det svårare för unga att få sitt första jobb. Regeringen bör följaktligen omgående vidta åtgärder för att stärka ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden i takt med att AI förändrar arbetsmarknaden i grunden.

Aida Birinxhiku (S)